

Oponentský posudek na bakalářskou práci

„Návrh inventarizace a katalogizace uložených vzorků Chlupáčova muzea historie Země (CHMHZ)“

Autor BP: Stanislav Drahný, Ústav geologie a paleontologie, Přírodovědecká fakulta UK

Posudek vypracoval: RNDr. Boris Ekrt, Paleontologické oddělení Národního muzea

Bakalářská práce (dále BP) má 32 číslovaných stran zahrnujících 3 obrázky a 2 přílohy. Rozsah textu plně vyhovuje obvyklému rozsahu BP. Je složena z osmi kapitol, většinou dále dělených na podkapitoly. Toto základní členění je přehledné a odpovídá zadání úkolu.

Zamýšlí se nad metodikou muzejní práce a z názvu vyplývá, že hlavním cílem je návrh postupu při zpracování a uložení sbírkových předmětů v Chlupáčově muzeu historie Země (dále CHMHZ). Tento cíl by měl být v úvodní kapitole jednoznačněji formulován, aby bylo zjevné, kam celé úsilí směřuje.

Text v kapitolách 2.-3. o charakteristice muzea a muzeologii je poněkud roztříštěn na jednotlivé odstavce, z nichž každý obsahuje citovaný dílčí výrok jiného autora a jednotlivé informace tak nejsou dobře a strukturovaně kompilovány. (podrobnosti viz. poznámky 1 a 2) Schází zde také osobní stanovisko autora BP, který by se měl k mnohdy protichůdným nebo neúplným informacím vyjádřit, nebo je vzájemně konfrontovat.

Oproti tomu kapitola 3. o CHMHZ je jak svým obsahem tak i formulačně (až na jednu výjimku – viz pozn. 3) v zásadě v pořádku a ukazuje, že autor BP je přeci jenom schopen formulovat text a problémy u předchozích kapitol mají jiné příčiny.

V kapitola 4. referuje o způsobech inventarizace a katalogizace v jiných institucích. Kvůli nepřesnostem a chybám ve formulacích (více viz pozn. č. 6) je zbytečně dáván prostor k tomu, aby si čtenář fakta vykládal různým způsobem. Toho je třeba se ve vědecké práci vyvarovat. Konzultanti na obou pracovištích autorovi vysvětlili používaný evidenční systém a pro ozřejmění rozdělení katalogových řad bylo uvedeno několik příkladů. Místo popisu obecného systému však autor BP uvedl prostý přepis zaznamenaných příkladů. Informace jsou pak pro třetí stranu zavádějící, nebo jsou dokonce nesprávné (viz pozn. č. 6e-i).

V podkapitolách referujících o metodice evidence v konkrétní instituci je nadbytečné občasně doplňování textu citacemi vyjadřujícími obecný předpis (konkr. Žalman, 2002). Tímto mixováním je vzbuzován dojem, že v oné práci (Žalman, 2002) je popisována metodika v oné konkrétní instituci, což není. (více pozn. 4) Jiné optimální řešení by přineslo formulování názvu kapitoly jako „obecné předpisy chronologické, resp. systematické evidence“ a byl by zde citován obecný předpis (Žalman, 2002) a specifické odlišnosti metodiky v obou institucích by bylo možno doplnit formou poznámek či komentářů.

V podkapitole o „Systematické evidenci NM“ (na str. 12) je uveden příklad struktury „inventární“ knihy, tedy knihy druhé evidence, ale zjevně omylem je zde prezentována struktura knihy přírůstků (tedy první evidence). (více pozn. 7) U systematické evidence ČGS působí uvedená struktura pěti popisných informací trochu nedostatečně, avšak neprávem. (podrobnosti v pozn. 9)

Hlavní kapitolou, která je vyústěním této BP je „Návrh inventarizace a katalogizace vzorků CHMHZ“. Tato kapitola je obsahově správná a s většinou návrhů lze souhlasit. Ukazuje, že autor BP je praktického založení a umí zadanou problematiku dobře promyslet a dokáže prozíravě odhadnout možné komplikace, které by mohly nevhodným řešením vyvstat v budoucnu.

V kapitole „Inventarizace“ je navrhnout jednoduchý ale efektivní způsob rámcového zpracování a seřazení sbírky. Zde je nutné ocenit, že je kladen důraz i na obnovu exponátů, kterou se rozumí jejich očištění a zřejmě i nutné konzervování a kompletace. Chvályhodný je i důraz na zachování i starých inventárních čísel a veškerých záznamů. Lze souhlasit s návrhem, že evidence bude v této fázi jednostupňová (tedy jistě odpadne zbytečné zpětné přiřazování přírůstkových čísel, které by bylo samoučelné). Místo toho bude předmět označen číslem představujícím jeho umístění v depozitáři, tedy jakýmsi číslem lokačním.

Na tento způsob prvotní inventarizace má navázat proces „katalogizace“. V kapitolách 5.1-5.3 není jasně řečeno, jestli budou při katalogizaci přidělena samostatná evidenční čísla, nezávislá na uložení předmětu, ale podle původního výkladu pojmu „inventární číslo“ ve smyslu úvodních kapitol a také podle formulace v kapitole 5.4 se zdá, že lokační čísla budou používána i jako čísla systematické evidence. Jakkoli se domnívám, že lokační čísla budou praktická pro rychlou prvotní evidenci materiálu v bednách, tak pokud budou použity jako jediná čísla i pro systematickou evidenci, tak v budoucnu velice znesnadní badatelskou práci se sbírkou, protože příbuzné exponáty nebude možné natrvalo asociovat na jednom místě. Pouze za cenu změny lokací, ale potom vlastně i evidenčních čísel, což je stěžejší přípustné a potenciálně by způsobilo chaos. Sbíрка by se v tomto případě stala statickou množinou.

Druhý podnět se týká vytvoření dvou kartotéčních katalogů (na str. 19). Je jasné, že vedle elektronické databáze je nezbytný i pevný katalog, sloužící jako záloha pro případ ztráty elektronických dat. Z tohoto důvodu je nesporně praktický katalog řazený podle evidenčních čísel. Nicméně druhý (doprovodný) katalog, řazený podle abecedního pořádku taxonů je možná zbytečným luxusem. Ale to je námět pro dvoustrannou diskusi. (více viz pozn. 14)

Je dobře, že je zvažována i problematika preventivní ochrany sbírek v depozitáři a rozumný je především autorův návrh pořízení okenic do CHMHZ. Geologické vzorky nebývají až na výjimky příliš náchylné na absolutní hodnoty teploty a vlhkosti (pokud se ovšem drží v rozumném rozmezí), ale více jim škodí rychlé výkyvy těchto fyzikálních podmínek. Přístup přímého slunečního záření do depozitáře by negativně ovlivňoval teplotu a tím pádem i vlhkost vzduchu.

V kapitole systematizace sbírek je velice vhodný návrh na třídění a řazení sbírek podle stratigrafie. V návrhu označení úložných prostor depozitáře je představen účelný, logicky koncipovaný systém. O autorově prozíravosti svědčí fakt, že v návrhu označení 12 vodorovných řad doporučuje dvojciferné označování (tedy u jednociferných čísel je předřazena nula). Toto do budoucna předejde zmatkům a chybám v označení exponátů a usnadní řešení řazení lokací v elektronické databázi.

Celá 5. kapitola je formálně dobře řešená, bohužel trpí menšími nepřesnostmi (viz pozn. 13), ale naštěstí v podstatně menším rozsahu než kapitoly 4 a 6.

Kapitola 6. „Závěr“ obsahuje všechny náležitosti, výstižně a realisticky shrnuje dosažené cíle a vyslovuje závěry z této studie.

Kapitola 7. „Informační prameny“ obsahuje 18 klasických referencí, 4 internetové odkazy a 5 zákonů a norem. Všechny položky se vyskytují v textu a naopak se v textu neobjevuje žádná citace, která by nebyla v tomto seznamu. Pro autora posudku nebylo možné v reálném čase dohledat většinu z citovaných prací, ale je zjevné, že minimálně některé citace ze seznamu nejsou po formální stránce v pořádku. Některé nejsou citovány jako články z časopisů, případně jako manuskripty, často není uvedeno číslo časopisu a rozsah stran. Citování v textu je v pořádku, pouze u osobních konzultací by bylo dobré si osvojit korektní formu – např. na str. 12 - ...podle Turka (ústní sdělení). V kapitole 4.1.3, jsou na začátku druhého odstavce informace, které byly použity ze Žalmana (2002), ten pod textem není citován.

Překlepů je v práci poměrně málo a jde tedy o vcelku zanedbatelnou výtku. Tristní je pouze jeden překlep, anglické slovo „serve“, které se v anglickém abstraktu vyskytuje v dosti nemravné podobě „sere“!

Celkové zhodnocení práce:

Bakalářská práce Stanislava Drahného je co do kvality zpracování jednotlivých kapitol pozoruhodně nevyvážená. Kapitoly hlavní (3., 5. a 6.) se vyznačují bystrým úsudkem a svědčí o realistickém uvažování, založeném na dobré představě o budoucí struktuře sbírek v CHMHZ a svědčí i o tom, že téma bylo správně pochopeno. Bohužel obecné kapitoly trpí mnoha nedostatky ve formulacích i v přesnostech vyjádření skutečnosti a budí dojem, že těmto kapitolám nebyla věnována dostatečná pozornost. Právě přesnost vyjádření je základem vědecké práce ke které má BP vést.

Doporučoval bych tedy zlepšení práce s literaturou, naučit se správným schématům citování v seznamu literatury, nepodceňovat strukturu obecných kapitol (i zde je nutné si připravit osnovu a držet se jí) a nakonec bedlivě promýšlet význam a srozumitelnost každé formulace.

Pokud bych byl dotazován, jestli práci doporučit k obhájení či nikoli, byl bych na pochybách, protože některé části BP by jistě stály za přepracování. Ostatně osvojení si formálních pravidel psaní vědecké práce je tak jako tak nutným předpokladem pro úspěšné sepsání práce diplomové a BP má k tomuto osvojení přispívat. Na druhé straně, hlavním účelem této BP je „návrh inventarizace a katalogizace uložených exponátů v CHMHZ“. Tento praktický cíl byl naplněn a byl rozšířen i o užitečné informace týkající se vybavení depozitáře, péče o sbírky a nejvhodnějšího způsobu uložení.

Pokud tedy volím mezi praktickým naplněním zadání a formálním provedením doprovodných kapitol, volím možnost první a práci doporučuji k laskavému přijetí.

Stará Boleslav, 14. 9. 2010

RNDr. Boris Ekrť